ליהוי הקדש ואמרו לו לבן יצא תחלה [ואמר אי הוי ידענא דלבן נפק] לא הוה אמרי שחור אלא לבן דהשתא יש לן למימר שהיה דעתו לכל מי שיצא ראשון ומש"ה הוי הקדש אפי' הלבן דילפינן מתמורה דהוי הקדש אפי' בטעות ואביי ס"ל דאי קאי בצפרא ואמר שור שחור שיצא ראשון וא"ל לבן נפק ואמר אי הוי ידענא דלבן נפק ה"א[1] דבהא אפילו ב"ש מודו דלא הוי הקדש שהרי [לא] היה יודע שיצא השחור תחלה לכולן ולמה הזכיר שחור אי דעתו היה להקדיש כל מי שיצא ראשון ואנן סהדי לכתחלה[2] כי אמר שור שחור דוקא לשור שחור קמכוין א] שאפילו אם דעתו שיצא השחור תחלה אטו נביא הוא לידע העתידות ובכה"ג ודאי לא נילף מתמורה ולא דמי לשעה שהיו מהלכין בדרך דהתם הוי נזיר אפי' אותו שלא נמצא כדבריו לפי שבכל ענין קביל עליה נזירות ומה שאמר איש פלוני הוא טעה בו כשראהו מרחוק אבל הכא במה יש לו לטעות ולומר דשחור עתיד לצאת הלכך יש לומר דשחור דוקא קאמר אבל כי אמר בטיהרא שבהמות יצאו[3] יש לנו למימר שהיה דעתו לכל שיצא ראשון ומה שהזכיר שחור לפי ששמע פסיעות רגלי השור שהוא בקי להכיר פסיעות רגלי שווריו והשתא זה דומה שפיר להיא שהיו מהלכין בדרך דטעה נמי בראיית עיניו לומר איש פלוני הוא ודעתו להיות נזיר אפי' אינו הוא וכן הכא דעתו היה להקדיש אפי' אינו שחור אלא הלבן וכה"ג ילפינן מתמורה וב"ה סברי דאפי' כי האי לא ילפינן מתמורה דלא הוי הקדש: ב] (א) **דינר** זהב שיעלה. א"כ משמע דמעיקרא הוה קאי: תני שעלה. שכבר עלה בידו ונתיישב בדבר וניכר[4] שעלה בידו של כסף ואמר אילו ידענא דשל כסף עלה בראשון לא אמרתי דינר זהב וכן חבית שתעלה תני שעלתה: **אמר רב חסדא אוכמא בחיורא לקיא.** שור שחור שבין שוורים לבנים לקיא [מגרע] אותם ונמכרים בפחות ע"י שהשחור עמהן ולבנים מעולין מן השחורים חיורא באוכמא לקותא כתם לבן בשור שחור לקותא בידוע שכנגד אותו כתם היה נגע לרעת בבהמה והכי איתא בריש מי שאחזו (גיטין סח.) טעם חיורא בבשרא בדקו בדוכתיה ואשכחו מלאו[5] כתם לבן וידעו כי לרעת היה במקום כתם: **תנן** שור שחור בו' ומשמע דהלבן קדוש [כדתריץ] אביי וקס"ד מקדיש[6] איניש בעין רעה מקדיש וקשה לרב חסדא דכיון דהלבן עדיף משחור בידוע שלא היה דעתו להקדיש הלבן כיון דבעין רעה הקדיש ונהי דאוקמינן דקאמר אילו הוה ידענא דלבן נפק ה"א [הלבן ליהוי קדוש][7] כיון דלבן עדיף הא ודאי משקר הוא אלא ודאי לבן גרוע משחור וכי אמר שחור יהיה הקדש לבן[8] דגרוע [ממנו] וקשה לרב חסדא ומשני ליה בעין יפה מקדיש ומש"ה כי נפיק לבן ואמר אי ידעי כו' מהימן ליה משום דבעין יפה הוא מקדיש: **דינר זהב שיעלה בידי ראשון ב"ש אומרים הקדש.** אלמא בעין רעה הוא מקדיש וטעמא דאמר של זהב דהוי עדיף הלכך כשעלה של כסף הוי הקדש דגרוע מזהב הא אם הוי אמר של כסף ועלה בידו זהב לא הוי הקדש כי בעין רעה הוא מקדיש א"כ הכי נמי דרישא נמי אית לן למימר דשחור טוב ומעולה מן הלבן כדפרישית וקשה לרב חסדא: **אלא מאי בעין רעה הוא מקדיש חבית של יין שתעלה בידי ראשונה היא הקדש ועלתה של שמן ב"ש אומרים הקדש.** והא יין דגרוע משמן א"כ נימא דוקא יין הוא מקדיש: אי משום הא לא קשה בגלילא שנו. פירוש דלעולם בעין רעה הוא מקדיש ומתני' בגלילא שנו שהיה להם רוב שמן והיין יקר להו משמן והלכך כי הקדיש יין כ"ש שמן ולעולם רישא קשה לרב חסדא: אמר לך רב חסדא כי אמר לך אנא בתורא קרמנאי. באותה מלכות כך שם[9] קרמונא והשתא נראה שיש לעשות נריכותות בהנך תלתא (ב) בפירוש דדינר של זהב איצטריך לאשמועינן דבעין רעה הוא מקדיש רישא דשור איכא למימר דאתי לאשמועינן דלא כרב חסדא חבית של יין דאוקימנא בגלילא שנו אשמועינן ג] דלא אזיל בתר רוב מקומות וצ"ע: **[ואמר] רב חסדא אוכמא למשכיה סומקא לבשרא חיורא לרדיא.** נפקא מיניה למקח וממכר [דאוכמא עורו] משובח וסומקא בשרו משובחת וחיורא מעלי לחרישה: **והאמר רב חסדא אוכמא בחיורא לקי.** שנפחתו [חיורי][10] (ג) סלעים מן השחור שביניהן וכיון דאוכמא עורו חשוב יותר משל לבן ס"ל למקשה דאינו מעולה בשר הלבן מן השחור כולי האי דיהא עדיף ממעלת עור שחור על של לבן: כי אמר רב חסדא למילתא קמייתא בתורא קרמונאה ד] שהלבן חשוב על השחור לכל דבר ואידך מילתא דרב חסדא בשאר עלמא[11] דאז ודאי אוכמא עדיף למשכיה ולכך נמי במתניתין שחור עדיף דנהי דלבן חשוב לרדיא מ"מ מעלת העור גדולה כ"כ דמקדיש הלבן בקל יותר כשהקדיש[12] השחור דבכלל זה הלבן: **מתני'** מי שנדר בנזיר. פי' המשנה לעיל: **מונה** משעה שנדר. דמשמע דכל הימים שעבר על נזירותו עולין למנין: (ד) **דתניא** מי שעבר על נזירותו כו'. כגון קיבל עליו נזירות מאה יום ושתה ביין [ס'] ימים ובא להביא קרבנותיו אין נזקקין לו להביא קרבנות נזירותו אלא א"כ מונה איסורן כלומר [ס'] יום כימים שנהג בהן היתר ששתה יין: רבי יוסי אומר דיו בשלשים יום. פר"י דהא[13] דדיו [אם קנסי ליה] שלשים יום שאם נדר ק' יום ועבר [ס'] ימים לא קנסינן ליה לסתור הכל רק ל' יום ושלשים ימים יעלה למנין נזירות אע"פ ששתה בהן יין וה"ה בנזירות מועטת לרבי יוסי כגון אם נדר ל' ושתה בכולן יין יסתור הכל ואם שותה שני ימים יין צריך שימנה ימים[14] אחרים בלא שתיית יין וה"ג אי רבנן קשיא נזירות מרובה פירוש אפי' מרובה [דבין] נזירות מרובה כמו ק' ימים ושתה ה] [בהם] יין סותר הכל [ובין] נזירות מועטת כגון ל' יום ושתה ו] ב' ימים צריך למנות ב' ימים אחרים ומתני' משמע דמונה [משעה] שנדר כלומר[15] מקצת ימים שנדר שאינו סותר ז] הכל אלא רק ל' יום ול' יום האחרים יעלו לו והיינו נמי כר' יוסי אבל בנזירות מועטת קשיא שאפי' לר' יוסי סותר כולו ובמתני' משמע שעולה לו למנין: **איבעית אימא ר' יוסי** ח] **בנזירות מרובה.** מתני' בנזירות מרובה ושלשים יום סותר ול' יום יעלו לו למנין: כמו[16] בנזירות מועטת והא דקאמר ר' יוסי שיסתור הכל בנזירות מועטת ושתה בכולן יין דאז סותר כל שלשים יום אבל בנזירות מרובה מודה ר' יוסי דאין סותר הכל מדקאמר ר' יוסי דיו: **ואי בעית אימא רבנן מאי [משעה] שנדר במשעה שנדר** ה"פ. מונה ימים של איסור דהיינו ט] מאה ימים והוא שתה בכולן יין [וכן] בנזירות מועטת והכי משמע לישנא דמתני' מונה משעה שנדר חוזר ומונה כך וכך ימים שהיו משעה שנדר ועבר עליהן י] עתה [מונה] פעם אחרת משבא לפני חכמים וינהוג בהן איסור שתיית יין אבל ודאי אם קודם ששתה יין מנה מקצת נזירות אותם ימים אינו סותר אפי' לרבנן דשתיית יין (ה) מדרבנן בעלמא כ]: **מתני'** נשאל עליה מתני' פירשתי לעיל: **א"ר ירמיה מדב"ש נשמע לב"ה.** דקאמרי ב"ש הקדש [טעות הקדש וכיון] דמגליא מלתא דלאו שפיר נדר תלא ותרעה בעדר כדתנן במתניתין בהדיא א"ל ב"ה לב"ש אי אתם מודים בזה שהוא הקדש בטעות ותלא ותרעה בעדר לפי שנשאל לחכמים והתירו דלא הוי קבלה הלכך הקרבנות שהפריש לנזירות חולין הן כאדם שאומר זו לחטאת והוא אינו בר חטאת הכי נמי לב"ה אע"פ דאמרי דתמורה בטעות הוי תמורה בהא מודו ב"ה כדדרשינן מיהיה לרבות שוגג כמזיד: **ה"נ ה"מ בדאיתיה לעיקר אבל כי איתעקר לעיקר הקדש אתעקר נמי לתמורה ותצא התמורה לעדר.** וה"פ כגון אם הקדיש בהמה לעולה והביא בהמה אחרת ואומר זו תמורת זו ונשאל לחכם על הראשונה והתירו החכם לומר שאינו עולה תצא גם התמורה לעדר והוי כאילו אומר זו תמורת זו על בהמת חולין: **טעותו ולא כוונתו.** דאי במתכוון קרא לתשיעי עשירי אינו מקודש: **רב חסדא אמר טעותו וב"ש כוונתו.** ומתני' דקתני מי שטעה כו' רבותא קאמר כ"ש כוונתו: **ואשתיקן להו ב"ה.** לאו דוקא אשתיקו דהא השיבו להם גזירת הכתוב הוא אלא כלומר אשתיקו שלא השיבו להו סברא מיניה וביה אלא הביאו משנים עשר ושמיני לימא להו מהכא שאינו קדוש בכוונה כשאר הקדשות ולכך על כרחיה גזירת הכתוב היא: **אמר רב שימי בר אשי** מה דלא אמרי להון ב"ה אותה תשובה דא"כ הוו אמרי להון ב"ש לב"ה ומה מעשר שאינו קדוש ל] (בהן) כמו הקדש להיות קדוש בכוונה אפ"ה חל בטעות הקדש לא כ"ש ולא היא הקדש בדעתיה דמריה תליא. כל זה מדברי רב שימי כלומר אין זה ק"ו טוב לקפח ב"ה דודאי הקדש בדעת ובכוונת הבעלים[17] דאיש אשר יקדיש את ביתו אמר רחמנא מדעת ובכוונתו הלכך בטעות לא הוי הקדש [ומעשר] מגזירת הכתוב כמו שמראים ב"ה פנים במשנתנו מי"ב ושמיני ולא קשה לרב נחמן אמאי לא השיבו ב"ה מיניה וביה דאיכא למימר דב"ה חד מתרי טעמי נקט: (ו) **אמר רבא שטפו רבנן לר"א ואוקמיה במילתייהו.** כלומר נלחוהו שחזר לדבריהם ואוקמי' בשטתייהו דאמרי אין פותחין בנולד דלא שכיח כמו חורבן הבית דאילו ר"א היה בשעת חורבן כדאמר בהניזקין (גיטין נו.) נכנס ר"א מצד א' ור' יהושע מצד אחד לישא מטתו של ריב"ז בירושלים ולא דבר כלום ולא חלק עליהן לומר דשפיר הוי חרטה כדתנן ר"א אומר פותחין בנולד אלא[18] הדר ביה ממילתיה כיון שלא חלק על חכמי דורו: **אבל פותחין בתנאי נולד דאמרינן להו אילו אתא איניש ואמר לכון דחרב ב"ה מי הוי נזר**[19]. ופי' אילו בא בן אדם אליך בשעה שנדרת והיה מיעלך כי [אולי] חרב בית המקדש טרם כלות נזירותיך כלום נדרת וזה דומה לחרטה אילו באו עשרה בני אדם שיפייסוך מי נדרת שאין לחלק מאיזה טעם יהיה הפיוס שאפילו טעם הפיוס משום דבר נולד אין בכך כלום דהוי חרטה: **אמר רב** (א) **אסי אי הואי התם ה"א להו היכל ה' היכל ה' היכל ה' המה.** כלומר הייתי אומר לאותם הנזירים לא כחכמים עשיתם שנדרתם שהיה לכם לירא פן יהרס שהרי בפסוק מוזכר ולא היה בא להתיר להו נדרים בפתח זה אלא להוכיחם בא למה לא זכרו על פסוק זה ולהמנע מלדור והפסוק הוא סימן לדבר שהן שלשה היכל והשנים עתידין ליחרב והשלישי כסא[20] יום הגדול והנורא לא ימוט לנצח ורש"י פירש הפסוק בענין אחר בירמיה: **נהי דידעי דחריב מי ידעינן אימתי ולא ידעינן לאימת והא כתיב בדניאל שבועים שבעים נחתך על עמך ועל עיר קדשך.** דקאמר ליה המלאך לדניאל דלסוף שבעים שמיטות יחרב בית שני וכשתמלא ע' של גלות בבל וארבע מאות וכ' שנה של בית שני יעלה לשבעים שמיטות דהיינו שבע פעמים שבעים ומשני אכתי מי ידעי בהי יומא כלומר בתחלת שנה או באמצעיתה או בסופה וסבורים הם שיכלה נזירות ויביאו קרבנות קודם לכן: **מי שלא נתקיימו דבריו אמאי הוי נזיר.** הא

לבית

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוס' ד"ה (בעמוד הקודם) אביי אמר וכו' דוקא לשור שחור קא מיכוין שאפי' אם תיבות שאפילו אם נמחק. ונ"ב שאם: ב] ד"ה והקתני דינר זהב שיעלה כצ"ל: ג] ד"ה אמר לך וכו' דלא אזיל בתר רוב מקומות וצ"ע. נ"ב עי' בזה בא"מ: ד] ד"ה והאמר ר"ח אוכמא כו' בתורא קרמנאה. נ"ב עי' א"מ: ה] ד"ה דתניא מי שעבר וכו' כמו ק' ימים ושתה בהם. מלת בהם נמחק. ונ"ב ששים: ו] בא"ד כגון שלשים יום ושתה כ' ימים צריך למנות כ' ימים כצ"ל: ז] בא"ד כלומר מקצת ימים שנדר שאינו סותר הכל. תי' הכל נמחק. ונ"ב כל הס': ח] ד"ה איבעית אימא ר"י כאן בנזירות מרובה וכו' למנין כאן בנזירות מועטת כצ"ל: ט] ד"ה ואי בעית אימא רבנן וכו' ה"פ מונה ימים של איסור דהיינו ק' אות ק' נמחק ונ"ב ס': י] בא"ד ועבר עליהן עתה. מלת עתה נמחק: כ] בא"ד אפילו לרבנן דשתיית יין מדרבנן בעלמא. נ"ב וכדלקמן דף מד: ל] ד"ה אמר רב שימי וכו' שאינו קדוש חל [בהן] כצ"ל:

מסורת הש"ס

(א) מכאן עד ד"ה דתניא שייך לדף לא ע"ב, (ב) נ"א בבי, (ג) נ"ל שוורים. יעב"ץ, (ד) מכאן עד ד"ה אמר רבא שייך לדף לב ע"א, (ה) ר"ל פירוש הסתירה, (ו) מכאן שייך לדף לב:,

הגהות הב"ח

(א) תום' ד"ה א"ר יוסף אי הואי התם:

הגהות התוספות

1. נ"ל הוה אמינא לבן. 2. נ"ל דלכתחילה. 3. נ"ל יצאו כבר. 4. יש מגיהים ונזכר. ועי' במפרש. 5. נ"ל פירוש מלאו. 6. נ"ל כי מקדיש. 7. תיבות הלבן ליהוי קדוש נמחק. וצ"ל לבן, מ"מ. 8. נ"ל כל שכן דדעתו אלבן. 9. נ"ל שמה. 10. נ"ל שנפחתים דמי הלבנים. 11. נ"ל בשאר שוורים דעלמא. 12. נ"ל וכשהקדיש השחור בכלל זה הלבן. 13. תיבת דהא נמחק. 14. נ"ל שני ימים. 15. תיבת כלומר נמחק וצ"ל ואפילו תאמר. ועי' ב"ר. 16. תיבת כמו נמחק ומה"ד כאן בנזירות מועטת. 17. נ"ל ובכוונת הבעלים תליא. 18. נ"ל אלמא. 19. נ"ל נזריתו. 20. נ"ל והשלישי בבוא יום ה' הגדול כו'.